

Sygn. akt III Ca 1140/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Krystyna Hadryś (spr.)

Sędzia SO Barbara Braziewicz

SO Marcin Rak

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. K.

przeciwko (...) Company SE w R.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 18 lutego 2015 r., sygn. akt I C 2489/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wodzisławiu Śląskim pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Marcin Rak SSO Krystyna Hadryś SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Ca 1140/15

UZASADNIENIE

Powód wniósł przeciwko pozwanemu (...) Company SE w R. działającej w Polsce w ramach Oddziału w W. o zasądzenie kwoty 3.528,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu swojego żądania wskazał, że dochodzi odszkodowania z tytułu zdarzenia drogowego z dnia 22 lipca 2013r., w wyniku którego uszkodzeniu uległ pojazd marki H. (...) nr rej. (...) stanowiący własność A. F.. Sprawca szkody posiadał polisę OC wykupioną u pozwanego. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność co do zasady oraz wypłacił na rzecz poszkodowanej część należnego odszkodowania w kwocie 1.600,00 zł. Powód domaga się kwoty 3.528,46 zł z tytułu poniesionych przez poszkodowaną kosztów wynajmu pojazdu zastępczego.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Zarzucał pozwany brak legitymacji biernej w niniejszej sprawie, wskazując, iż sprawcą zdarzenia był S. B. zamieszkały w Republice Łotewskiej. Powód winien pozwać Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, które odpowiada za szkody będące następstwem wypadków, które miały miejsce na terytorium RP i powstały w związku z ruchem pojazdów mechanicznych, zarejestrowanych w państwach, których biura narodowe są sygnatariuszami Porozumienia Wielostronnego. Pojazd sprawcy był zarejestrowany w Republice Łotewskiej, której biuro narodowe jest sygnatariuszem owego porozumienia. Podmiot likwidując szkodę (...) sp. z o.o. w S., jak i sam pozwany wielokrotnie pouczał o tym powoda.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim oddalił powództwo; zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w wyniku kolizji drogowej mającej miejsce w dniu 22 lipca 2013r. uszkodzeniu uległ samochód osobowy marki H. (...) nr rej (...) stanowiący własność A. F.. W sprawie bezsporna była okoliczność, że pozwany uznał swoją odpowiedzialność wypłacając powodowi odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego w wysokości 1.600,00 zł Bezspornym jest nadto, że powód wstąpił w prawa poszkodowanego na podstawie zawartej z nim umowy cesji. Powód przedstawił fakturę VAT z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego na kwotę 4.829,27 zł. Sprawcą szkody był obywatel łotewski S. B., prowadzący pojazd marki S. nr rej. (...), który posiadał umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych ((...)) zawartą z pozwanym.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd Rejonowy wskazał, że zasadny jest zarzut braku legitymacji procesowej pozwanego.

W myśl art. 123 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2013.392 j.t.), Biuro odpowiada za szkody będące następstwem wypadków, które miały miejsce na terytorium: Rzeczypospolitej Polskiej i powstały w związku z ruchem pojazdów mechanicznych, zarejestrowanych w państwach, których biura narodowe są sygnatariuszami Porozumienia Wielostronnego; Rzeczypospolitej Polskiej i powstały w związku z ruchem pojazdów mechanicznych, zarejestrowanych w państwach, których biura narodowe podpisały z Biurem umowy o wzajemnym uznawaniu dokumentów ubezpieczeniowych i zaspokajaniu roszczeń, pod warunkiem istnienia ważnej Zielonej Karty wystawionej przez zagraniczne biuro narodowe; państw, których biura narodowe podpisały z Biurem umowy o wzajemnym uznawaniu dokumentów ubezpieczeniowych i likwidacji szkód, jeżeli poszkodowanym jest osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a sprawca posiadał Zieloną Kartę wystawioną przez członka Biura, którego upadłość ogłoszono lub który uległ likwidacji; państw, których biura narodowe są sygnatariuszami Porozumienia Wielostronnego, jeżeli poszkodowanym jest osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a sprawca zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z członkiem Biura, którego upadłość ogłoszono lub który uległ likwidacji.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że przyjęty system ma bez wątpienia na celu ułatwiać dochodzenie roszczeń ubezpieczeniowych podmiotom poszkodowanym na skutek ruchu pojazdów zarejestrowanych w innym kraju niż kraj miejsca zamieszkania poszkodowanego. Odpowiedzialność i zaangażowanie finansowe Biura ma z założenia charakter tymczasowy, nie wyłącza odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, który objął ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną sprawcy szkody. Dlatego biura narodowe, które likwidują szkody i wypłacają należne świadczenia, mają roszczenie zwrotne do odpowiedzialnego za szkodę zakładu ubezpieczeń lub biura narodowego państwa, na terytorium którego jest zarejestrowany pojazd, którego ruchem wyrządzono szkodę. W literaturze podnosi się, że na gruncie przepisów czwartej dyrektywy komunikacyjnej (dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/26/WE z dnia 16 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych, zmieniającej dyrektywy Rady 73/239/EWG i 88/357/EWG Dz.U.UE L z dnia 20 lipca 2000 r.), istnienie biernej legitymacji procesowej organu odszkodowawczego jest dyskusyjne. Wykładnia polskich przepisów ustawowych prowadzi natomiast do wniosku, że poszkodowanemu nie służy prawo dochodzenia roszczeń na drodze postępowania cywilnego przeciwko organowi odszkodowawczemu. Wynika to z treści powyższego przepisu oraz art.

19aust.3 cytowanej wyżej ustawy. Zgodnie z tym przepisem poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w przypadkach, o których mowa w art. 123 ustawy. W świetle powyższego Sąd Rejonowy uznał, że powództwo podlegało oddaleniu.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł powód zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę i orzeczenie zgodnie z pozwem oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o jego uchylenie i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy. Zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwą ocenę dowodów i uznanie, że strona pozwana nie posiada w sprawie legitymacji procesowej oraz pominięcie faktu, że pozwany ubezpieczyciel świadczy usługi ubezpieczeniowe na terenie Polski, a polisa będącą podstawą roszczeń powoda wystawiona została z oznaczeniem PL, jednoznacznie wskazującym, że pozwany pobrał składkę za udzielenie ochrony ubezpieczeniowej na terenie Polski. Zarzucił również naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 822 § 4 k.c. poprzez jego niezastosowanie i oddalenie powództwa skierowanego bezpośrednio do ubezpieczyciela sprawcy szkody; art. 123 ustawy o obowiązkowych ubezpieczeniach obowiązkowych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i pozbawienie powoda prawa do otrzymania odszkodowania za szkodę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja musiała odnieść skutek z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy.

Sąd Odwoławczy nie podzielił stanowiska Sądu Rejonowego wyrażonego w zaskarżonym orzeczeniu, iż pozwany nie posiada biernej legitymacji procesowej.

Przede wszystkim podkreślenia wymaga, iż zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym, pod nr (...) na terenie Polski zarejestrowano pozwaną spółkę w formie prawnej oddziału zagranicznego przedsiębiorcy. Temu pozwany nie zaprzeczył, a działania podejmowane przez tę stronę procesu wskazują na faktyczne realizowanie swoich uprawnień na terenie Polski jako przedsiębiorca zagraniczny, który utworzył w Polsce oddział, w ramach którego prowadzi działalność gospodarczą. Wskazuje na to udzielanie upoważnień osobom trzecim do rozliczania swoich zobowiązań majątkowych na terenie Polski i reprezentacja na terenie Polski poprzez zarząd pozwanego.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11.10.2013r. w sprawie I CSK 769/12 wskazał jednoznacznie, że oddział przedsiębiorcy zagranicznego (...) korzysta z osobowości prawnej przedsiębiorcy zagranicznego przy podejmowaniu czynności prawnych związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Natomiast posłużenie się firmą oddziału osoby prawnej nie oznacza, że stroną tych czynności jest oddział jako niezależny podmiot stosunków prawnych, gdyż firma oddziału osoby prawnej przez jej powiązanie z nazwą osoby prawnej, podkreśla brak samodzielności oddziału wobec firmy osoby prawnej, w tym przedsiębiorcy. W takich przypadkach występuje więc w obrocie i postępowaniu sądowym sama osoba prawna będąca przedsiębiorcą i mającą swój oddział, z którego działalnością wiąże się dokonywana czynność prawna lub postępowanie sądowe.

Mając na uwadze powyższe regulacje, na uwzględnienie zasługuje podniesiony w apelacji, iż pozwany jako przedsiębiorca zagraniczny prowadzi działalność gospodarczą na terenie Polski poprzez swój oddział, wobec czego niezasadnym jest dochodzenie roszczeń od Instytucji Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, albowiem za jego pośrednictwem dochodzić można roszczeń od sprawców ubezpieczonych w zagranicznych zakładach ubezpieczeniowych. Ponadto pozwany zagraniczny ubezpieczyciel, świadczący usługi na terenie Polski, niejako sam przyznał swoją legitymację procesową dokonując wypłaty odszkodowania za przedmiotowe zdarzenie w wysokości 1600 zł, uznając tym samym swoją odpowiedzialność za powstałą szkodę. W związku z powyższym nie można uznać, iżby pozwany nie posiadał legitymacji procesowej biernej, wobec czego uznać należy, że Sąd Rejonowy niezasadnie oddalił wniesione powództwo, a istota sporu wywołanego pozwem nie była przedmiotem rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

Z powyższej przyczyny, na zasadzie art. 386 §4 k.p.c. Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając mu w oparciu o art. 108 § 2 k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Rejonowy uznając istnienie legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanego, będzie zobligowany do rozpoznania zasadności roszczenia zawartego w pozwie, w tym celu przeprowadzi postępowanie dowodowe, a zgromadzony w sprawie materiał dowodowy podda wnikliwej ocenie i w jej wyniku wyda stosowne rozstrzygnięcie.

SSO Marcin Rak SSO Krystyna Hadryś SSO Barbara Braziewicz